

Łaskarz na Bibliotecznej Półce 02

Trzej biskupi poznańscy: Wojciech Jastrzębiec z Borysławic Kościelnych i Zamkowych (1399-1412), Piotr Wysz z Radoliny (1412-1414) oraz Andrzej Łaskarz sive Łaskarzyc z Gosławic, to ludzie szczególnie związani z dawnym Powiatem Konin, trwale wpisujący się w nasze ojczyste dzieje, w przeszłość Starego Kontynentu. Pierwszy z nich dał się poznać jako dostojnik Kościoła Polskiego i człowiek z bliskiego otoczenia król. Drugi, to odnowiciel Uniwersytetu Krakowskiego i jego pierwszy kanclerz. Andrzej Łaskarzyc to to wybitny uczyony, dyplomata i dostojnik Kościoła. Wszystkich łączyła szczególna służba Ojczyźnie.

Wzajemne relacje Andrzeja z Gosławic z Wojciechem Jastrzębcem (powinowactwo rodzinne) oraz Piotrem Wyszem (powinowaty, doktor w Padwie, gdzie Wysz był profesorem i zarazem powiernikiem) ukazują nam grupę ludzi, których wpływ na losy państwa był przeogromny. Uniwersyteckimi uczniami Piotra Wysza było wielu ludzi czynnych w dyplomacji. Dwoje z nich (Łaskarzyc i Mikołaj Kiczka) to postaci, których łączyło – poza pokrewieństwem, działalnością kościelną i dyplomatyczną- jeszcze wiele innych elementów. To wiedza otwierająca drogę do kariery i dająca podwaliny społecznej pozycji człowieka.

Każda z wymienionych postaci doczekała się monografii. Wojciech Jastrzębiec został przybliżony w pracy *Wojciech Jastrzębiec – w służbie monarchii i kościoła*, pod red. B. Czwojdrak, F. Kiryka, J. Sperki, Katowice 2018. We wspomnianej książce szczególną uwagę przyciągają teksty A. Szwedy, *Biskup poznański i arcybiskup gnieźnieński Wojciech Jastrzębiec w kontaktach z Zakonem Krzyżackim* (s. 77-90) oraz S. Szybrowskiego *Biskup poznański Wojciech Jastrzebiec jako starosta koniński* (s. 53-75).

Biografię Piotra Wysza stworzył St. Kijak [*Piotr Wysz biskup krakowski*, Kraków 1933, s. 61-74, gdzie omówiono jego działalność jako biskupa poznańskiego]. Zainteresowanie Andrzejem Łaskarzem odzwierciedla bogaty dorobek historiografii. Na pierwszy plan wysuwają się tu dzieła Krzysztofa Ożoga z Krakowa oraz Tomasza Jurka z Poznania.

Do najważniejszych prac K. Ożoga, w których sporo uwagi poświęcono Andrzejowi z Gosławic zaliczamy: *Kultura umysłowa w Krakowie w XIV wieku: środowisko duchowieństwa świeckiego* (1987), *Intelektualiści w służbie Królestwa Polskiego w latach 1306-1382* (1995), *Uczeni w monarchii Jadwigi Andegaweńskiej i Władysława Jagiełły 1384–1434* (2004), *Miejsce Polski w rozwoju intelektualnym Europy w XIV–XV wieku* (2006)

Profesor Helena Chłopocka, niegdyś kierująca pracownią edytorską Biblioteki Kórnickiej PAN, wydawczyni Akt i sporów Polski z Zakonem Krzyżackim, zwróciła uwagę na nieznana kronikę dotyczącą relacji polsko-krzyżackich w latach 1308-1420. Tekst na ten temat zamieściła w Zapiskach Historycznych, toruńskim kwartalniku naukowym, w tomie 65 z roku 2000, s. 150-156.

W procesach polsko-krzyżackich o zwrot Pomorza Gdańskiego, zagarniętego podstępnie przez Krzyżaków w 1308 r., zwanych inowrocławskim (1320-1321), warszawskie oraz toczącymi się przed Benedyktem Makrayem delegowanym przez Zygmunta Luksemburskiego (druga dekada XV w.) znalazły się fragmenty oskarżenia braci zakonnych. Są to przedłożenia strony polskiej, której treść umożliwiła formułowanie pytań do świadków. Te także zachowały się w rękopisach akt procesowych potocznie zwanych *Litesami*.